

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

202

Vragen van het lid **Futselaar** (SP) aan de Minister van Defensie over *het sturen van clustermunities door de VS naar Oekraïne* (ingezonden 13 juli 2023).

Antwoord van Minister **Bruins Slot** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Minister van Defensie (ontvangen 10 oktober 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 3533.

Vraag 1

Heeft de Amerikaanse regering de beslissing om clustermunities aan Oekraïne te leveren daadwerkelijk voorgelegd voor instemming aan bondgenoten zoals zij stelt in de officiële bekendmaking van het besluit?¹ Is Nederland geconsulteerd? Zo ja, wat was de reactie van de Nederlandse regering? Zo nee, hoe beoordeelt u de melding door de Amerikaanse regering dat u geconsulteerd bent?

Antwoord 1

Allereerst hecht het kabinet eraan te benadrukken dat Oekraïne zich verdedigt tegen de voortdurende Russische agressie, in lijn met artikel 51 van het VN-Handvest. Zonder de Oekraïense inzet van clustermunities, zelfs als het op eigen grondgebied is, goed te keuren, blijft Nederland zich samen met partners onverminderd inzetten voor maximale steun aan Oekraïne en maximale druk op Rusland. Alleen Rusland kan direct een einde maken aan deze oorlog, met een besluit de eigen troepen terug te trekken van Oekraïens grondgebied.

De levering in kwestie betreft een bilaterale overeenkomst tussen de Verenigde Staten en Oekraïne. Vertegenwoordigers van de Verenigde Staten hebben het besluit om over te gaan tot levering van clustermunities aan Oekraïne in NAVO-verband medegedeeld aan Nederland en andere bondgenoten. Dit was op dezelfde dag als de officiële bekendmaking door de Amerikaanse overheid. Nederland is niet gevraagd in te stemmen met deze levering van clustermunities en is hiertoe ook niet bevoegd.

¹ Biden Administration Announces Additional Security Assistance for Ukraine. Department of Defense, 7 juli 2023, «This package will provide Ukraine with additional artillery systems and ammunition, including highly effective and reliable dual-purpose improved conventional munitions (DPICM), on which the Administration conducted extensive consultations with Congress and our Allies and partners» <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3451570/biden-administration-announces-additional-security-assistance-for-ukraine/>.

Nederland heeft meermaals, waaronder in NAVO-verband en bij monde van de Minister van Buitenlandse Zaken in het Commissiedebat NAVO van 6 juli jl., aangegeven dat het partij is bij het Verdrag inzake clustermunities en dat Nederland ieder gebruik van clustermunities ontmoedigt. Samen met andere landen die partij zijn bij het Verdrag inzake clustermunities zet Nederland zich in voor de universele toepassing van dit verdrag. Nederland blijft dit uitdragen in gesprekken met verdragspartijen die de normen van het verdrag niet naleven, als ook met landen die geen verdragspartij zijn, zoals de Verenigde Staten, Oekraïne en Rusland.

Vraag 2

Zijn er beperkingen gesteld aan het gebruik van clustermunities door de Amerikaanse regering aan de Oekraïense krijgsmacht? Zo ja, welke?

Antwoord 2

De VS en Oekraïne hebben afspraken gemaakt over de inzet en het gebruik van deze munitie. Het Amerikaanse Ministerie van Defensie heeft in een openbare verklaring op 7 juli 2023 verdere toelichting gegeven over deze afspraken en de afgesproken beperkingen bij de inzet. Volgens deze toelichting vallen hieronder bepalingen dat de clustermunities alleen op Oekraïens grondgebied wordt ingezet, dat het niet in bewoonde gebieden wordt ingezet en dat zorg wordt gedragen voor de ruiming van de clustermunities na afloop van het conflict.

De Verenigde Staten hebben benadrukt dat de levering van clustermunities een tijdelijke oplossing is waartoe het zichzelf genoodzaakt zag vanwege sterk teruglopende voorraden van andere types munitie in Oekraïne.

Vraag 3

Is het waar dat de door VS te leveren clustermunities gebruikt kan worden in pantserhouwitsers of andere artilleriestukken?² Zo nee, wat zijn dan de feiten?

Antwoord 3

De door de VS geleverde clustermunities 155 mm kan door elk geleverde vuurmond van het kaliber 155 mm., dus ook door de geleverde PzH-2000, verschoten worden.

Vraag 4

Zijn de door Nederland geleverde achttien pantserhouwitsers nog steeds in gebruik van de Oekraïense krijgsmacht?³

Antwoord 4

Defensie heeft in totaal acht PzH 2000 pantserhouwitsers geleverd die in gebruik zijn bij de Oekraïense strijdkrachten.

Vraag 5

Zo ja, hebt u bij de Oekraïense krijgsmacht aangegeven dat het gebruik van clustermunities in de door Nederland geleverde pantserhouwitsers niet is toegestaan?

Antwoord 5

Na overdracht is door Nederland geleverd materieel in bezit van de Oekraïense krijgsmacht die het materieel mag inzetten binnen de kaders van aan levering verbonden voorwaarden. Nederland heeft bij de levering van militaire middelen en goederen aan Oekraïne de voorwaarden gesteld dat deze zullen worden gebruikt 1) door Oekraïense overheidsinstanties; 2) in het kader van zelfverdediging conform artikel 51 van het VN-Handvest; 3) in overeenstemming met het internationaal recht, waaronder het humanitair oorlogsrecht; en 4) dat geleverd materieel enkel mag worden overgedragen aan een derde partij na nadrukkelijke schriftelijke toestemming van de

² PzH 2000; https://www.steelbeasts.com/sbwiki/index.php?title=PzH_2000.

³ Extrapantserhouwitsers naar Oekraïne <https://www.defensie.nl/actueel/nieuws/2022/06/28/extrapantserhouwitsers-naar-oeckraïne>.

Nederlandse overheid en indien dergelijke overdracht niet in strijd is met een VN, EU of OVSE wapenembargo.

Vraag 6

Zo nee, staat Nederland nog altijd volledig achter het Verdrag inzake Clustermunitie en blijft zij zich houden aan daarin opgenomen beperkingen als het gaat om gebruik, productie, aankoop, opslag en transport van deze munitie?⁴

Antwoord 6

Nederland is verdragspartij bij het Verdrag inzake clustermunitie en gebonden aan alle bepalingen daarin, en zal zich daaraan blijven houden.

⁴ Verdrag inzake clustermunitie, Dublin, 30-05-2008, <https://wetten.overheid.nl/BWBV0003143/2011-08-01>.